
TARİH TEKERRÜR EDER Mİ?

BÜLENT ERANTEPLİ

1838 Ticaret Antlaşmalarından 1995 Avrupa-Türkiye Gümrük Birliği Anlaşmasına

1830'larda yaşanan Mısır'da Mehmet Ali Paşa isyanı sırasında, Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa komutasındaki Mısır ordusu Kütahya'ya kadar gelmiş, Osmanlı Payitahtı düşmek üzere. Zayıf bir Osmanlı Devletinin varlığını sürdürmesini çıkarlarına uygun gören 'Düvel-i Muazzama' araya girer ve Osmanlı Devleti ve hanedanının bir süre için dahi olsa yaşamasına izin verilir. Ama bu lütfun bir bedeli olmalıydı; sanayi devrimini gerçekleştiren Avrupa'nın Pazar gereksinimi vardı. Osmanlı Devletinden istenen gümrük duvarlarını indirerek, Sanayileşmiş Batı'nın ürünlerine kapıların açılmasıydı. Önce İngiltere ile akdedilen Baltalimanı Ticaret Anlaşması ardından diğer Avrupa ülkelerini de kapsayacak hale getirildi. Avrupa mallarının istilası karşısında zaten sendeleyeyen Osmanlı üretimini dibe vurdu.

1854 yılına kadar bütün mali güçlüklerle rağmen dış borç kavramına yabancı olan Osmanlı, bu tarihte ilk 'harici istikrazı' nı yapar. Bütçe yapabilmek için birbiri ardına alınan bu borçlar karşısında Osmanlı Devleti, 20 yıl geçmeden 'değil ana-para taksidini, faizi bile ödeyemez' duruma gelir. 1881 Muharrem Kararnamesiyle 'Düyun-ı Umumiye İdaresi' kurulur. Yabancı alacaklılar, alacaklarına mahsuben Osmanlı gelirlerine el koyacaklar, lütfederlerse bunun bir miktarını Osmanlı yönetimine aktarabileceklerdi. 1897 yılında Girit yüzünden çıkan Osmanlı-Yunan savaşının masraflarının karşılanması için Osmanlı halkından toplanan vergi ve gelirlerden daha fazla pay talep edilince; Düyun-u Umumiye İdaresi 'ayranın yok

içmeye' tarzında bir karşılık vermiş ve bu savaş, halktan toplanan bağışlarla finanse edilmiştir.

Görüleceği gibi Baltalimanı Ticaret Anlaşmasıyla Osmanlı üretimi ve özellikle de mali yapısının hızla çökmesi; Gümrük Birliği Anlaşmasıyla Türk ekonomisinde görülen daralma ve mali yapının hassas ve kırılğan duruma gelmesiyle nasıl da örtüşüyor. Maliye Bakanı Sn. Unakıtan'ın 'adeta devlet içinde devlet'e benzettiği IMF'nin dayatmaları, Düyun-u Umumiyenin ikinci bir versiyonu ile karşı karşıya olduğumuzu göstermiyor mu?

Philhellenizm ya da Batı'nın Şımarık Veledi Yunanistan

Philhellenizm, Batı kamuoyundaki (körükörüne) Helen hayranlığını ifade eder. Bu hayranlık sayesinde 1815 Viyana Kongresinden sonra Avrupa'da kurulan 'Restorasyon Düzenine' rağmen Osmanlı tebası olan Rumların isyanına destek verilmiştir. Rağmen diyorum zira; Napolyon Bonaparte'nin yenilmesiyle toplanan kongrede Avrupa'da Fransız Devriminin yarattığı her türlü özgürlükçü düşüncenin kökü kazanmak istenmiş, monarşilere karşı her hareketin başını ezecek mekanizmalar oluşturulmuştur. Alman, İtalyan, İspanyol, Belçikalı ve Polonyalı isyancılara karşı işletilen bu mekanizma Rum asiler için işletilmiştir (alışmamız gereken Batı'nın bize karşı uyguladığı çifte standarda tarihten bir örnek).

Savaş Kaybederek Toprak Kazanan Tek Ülke Yunanistan

Yunanistan kurulduğu günden bu yana sürekli olarak topraklarını Türkiye aleyhine genişletmiş

tır. Ama bunu kendi gücüyle değil, her defasında Avrupa'nın müdahalesiyle başarır. 1821'de ayaklanma başlatan Rumlar, hiçbir askeri başarı elde edememeleri üzerine Mart 1829'da araya giren İngiltere, Rusya ve Fransa Yunanistan'a bağımsızlığını kazandırır. Londra protokolüyle kendilerine bırakılan toprakları az bulup sızlanmaları üzerine Temmuz 1832'de ikinci bir protokol daha hazırlanıp Osmanlı Devletine dayatılarak Yunanistan toprakları genişletilir. İlk günden böyle başlar ve hep böyle sürer; Yunanistan'ın savaş kaybederek toprak kazanması.

Yukarıda sözü edilen ve Girit yüzünden çıkan 1897 Osmanlı-Yunan savaşı tüm kötü şartlara rağmen Osmanlı ordusunun zaferleriyle devam eder ama sonuçta Düvel-i Muazzama yine devreye girer ve Girit Adası elimizden çıkar.

Ben sözü getirmeden, bu satırları okuyanlar eminim bugün Kıbrıs'ta yaşananlarla bağlantı kurmuşlardır bile. Bağlantı ve karşılaştırma yapmanıza biraz daha yardımcı olayım; Kıbrıslı Rum lider Papadopoulos, Annan Planına red kararını açıklarken kameralar karşısında gözyaşı dökerken tipik bir Rum (Yunan) karakteri canlandırmıştır. Ama bu ağlama – sızlanma kaybettiği için değil elbette, adada hala Türklerin yaşamasına olanak tanınmasını sindiremediği içindir.

Kıbrıs'ta Sevr'in Yeni Versiyonunun Bir Prototipi Uygulanıyor

Peki bizde Annan Planını savunanlara ne demeli? Bunlara baktığımda, eskiden ulusal futbol takımımızın aldığı '**yenilginin şerefli**' ile avunanlar gözümün önüne geliyor. Ya da iyiniyetle böyle görmek istiyorum. Ama unutmayın beyler kaybedilen bir futbol maçı değildir. Hatta kaybedilen yalnızca Kıbrıs da değil; Türk ulusunun **güvenliği**, belki de **geleceği** kaybediliyor.

Avrupa, Kıbrıs'ı 'Şark Meselesi'nin bir boyutu olarak görüyor. XIX. Yüzyıl öncesinde 'Avru-

pa uygarlığının kökenini besleyen Grek uygarlığını yaratanların torunları olarak gördükleri Rumları kafir Türklerden kurtarmak', sonra Türkleri Avrupa'dan atmak, geride bıraktığımız yüzyılda da Türkleri Küçük Asya'dan atmak şeklinde algıladıkları Şark meselesini 'çözmek' için yüzyıllar boyunca yüze yakın proje ortaya atmışlardır.

Bugün Kıbrıs'ta tezgahlanmak istenen senaryo, bu projenin son versiyonunun adımlarından biridir. Bunu yarın kıta sahanlığı, Fener-Bizans Teolojik Devleti, Kürdistan, Pontus adımları izleyecektir. Efendilerini iyi memnun ederlerse belki işbirlikçi hizmetkarlarına bir süreliğine kukla bir Şeriat Devleti için izin verirler.

Tarih Tekerrür Ederse

Dün 1838 Baltalimanı Ticaret Antlaşması, bugün 1995 Gümrük Birliği; dün Düyun-ı Umumiye, bugün IMF; dün Çariçe II. Katerina'nın Grek Projesi, bugün Fener-Bizans Ortodox Devleti; dün Girit, bugün Kıbrıs; dün mandacılar, bugün AB'ci ve ABD'ciler; dün mütareke dönemi İstanbul basını ve bunların tipik sembolü Ali Kemal, bugün işbirlikçi basın ve nereye baksan başka Ali Kemaller; dün Mustafa Kemal'i hilafet ve saltanat düşmanı olarak görüp hıyanetle suçlayanlar, bugün vatanseverlere 'marjinaler' diyenler.

Bunlar tarihin tekerrür ettiğini mi gösteriyor? O zaman tarihten başka örnekler size, Malazgirt ve Miryakefalon zaferleri ile Anadolu'nun Türk yurdu oluşu, Sakarya ve Büyük Zaferle bunun kanıtlanması; 'süper güç' ve üzerinde güneş batmayan imparatorluk olan İngiltere ve Düvel-i Muazzamanın diğer devletlerinin Çanakkale'de Türk kayasına toslaması ve İngiltere'nin süper güç apoletlerinin Çanakkale'de yakasından sökülüp atılması, Düvel-i Muazzamanın Türke biçtiği kefenin ulusal kurtuluş savaşıyla yırtılıp atılması.

Tarih tekerrürse bunları da bekleyin